

1. פעולות אגף השיקום

אגף השיקום במוסד לביטוח לאומי מסייע לזכאים שנפלטו משוק העבודה או לזכאים חסרי ניסיון בתעסוקה, להיקלט בעבודה המתאימה לכישוריהם המקצועיים וליכולתם התפקודית באמצעות הכשרה מקצועית והשמה בעבודה. פקידי השיקום, שהם עובדים סוציאליים בהכשרתם, מסייעים באמצעות שירותי אבחון, ייעוץ לתעסוקה וליווי של המבוטח בכל תהליך השיקום.

עיקר השירותים שמספק האגף הם שירותים בעין: אבחון, הכוונה וייעוץ בבחירת מקצוע, טרום הכשרה והכשרה מקצועית, השלמת השכלה ולימודי השכלה גבוהה וסיוע בהשמה בעבודה למי שמתקשים להשתלב בכוחות עזמם בשוק העבודה. נוסף על כך, המשתקמים זכאים למימון ההוצאות הנלוות לשיקום, על-פי החוק; מימון האבחון והלימודים, דמי שיקום וכיסוי עלויות הנסיעות אל מקום ההכשרה וממנו.

האוכלוסייה שאגף השיקום מטפל בה מחולקת לשלוש קבוצות בהתאם למצבה בתהליך השיקום: **פונים חדשים, משתתפים** (או **משתקמים**) ו**מסיימים**. נציין כי מאמצים רבים מושקעים באיתור האוכלוסייה המתאימה מבין הזכאים, כדי להגדיל למקסימום את שיעור המשתלבים בעבודה בסוף התהליך.

לצד שיקום מקצועי, אגף השיקום עוסק גם בתחומים האלה: מתן חוות דעת מקצועיות לאגפי מינהל הגמלאות, למשל לעניין קביעת דרגת כושר השתכרות או למינוי מקבל גמלה; סיוע לנפגעי עבודה ונפגעי איבה במיצוי הטבות כספיות שהם זכאים להן; ותמיכה וליווי באלמנות/ים בשעת משבר ונפגעי איבה במהלך כל החיים (ראו סעיף 6 להלן).

2. מי זכאי לשיקום מקצועי?

לשיקום מקצועי זכאי מי שעדיין לא הגיע לגיל פרישה והוא אחד מאלה:

נכה כללי

תושב ישראל שסובל מליקוי גופני, שכלי או נפשי, אם מתקיימים בו כל התנאים האלה: (א) נקבעו לו אחוזי נכות רפואית בגובה 20% לפחות על פי מבחני נכות; (ב) הוא אינו יכול עוד לעסוק בעבודתו

1 משתקם יכול במהלך השנה להשתייך ליותר מקבוצה אחת.

הקודמת או בעבודה מתאימה אחרת, עקב הליקוי; (ג) כתוצאה מהליקוי הוא זקוק ומתאים להכשרה מקצועית ולשירותי שיקום נוספים שיאפשרו לו לחזור לעבודתו הקודמת או לעבודה מתאימה אחרת. גם בן זוג של נכה, אשר עקב הליקוי אינו בר שיקום והוא מתגורר עימו בקביעות, זכאי לשיקום.

נפגע עבודה

מי שנפגע בעבודה² ונקבעו לו 10% נכות רפואית לפחות, ועקב הפגיעה הוא אינו יכול לעסוק בעבודתו הקודמת או בעבודה מתאימה אחרת, והוא זקוק להכשרה מקצועית מיוחדת כדי שיוכל לחזור לעבודתו הקודמת. עם זאת, המוסד רשאי לאשר שיקום מקצועי לנפגע עבודה שדרגת נכותו נמוכה מ-10%, אם המשך עבודתו במקום הקודם עלול לסכן באופן חריג את בריאותו או את בטיחותו.

אלמן/ה

אלמן/ה כמשמעותם בחוק, המקבלים קצבת שאירים או קצבת תלויים ומתקיימים בהם כל התנאים האלה: (א) הם חסרי מקצוע או שאינם יכולים להתפרנס ממקצועם למחייתם; (ב) הם אינם יכולים להוסיף ולעבוד במקום עבודתם הקודם בעקבות פטירת בן/בת הזוג; (ג) עובד השיקום קבע כי הם מתאימים להכשרה/הסבה מקצועית בכפוף למצב הרפואי ולהשכלתם.

נפגע איבה

נפגע בפעולת איבה³, בתנאי שנקבעו לו 20% נכות רפואית⁴ לפחות, ועקב הפגיעה הוא אינו יכול לעסוק בעבודתו הקודמת או בעבודה מתאימה אחרת, או שהוא זקוק להכשרה מקצועית מיוחדת כדי שיוכל לחזור לעבודתו הקודמת. גם בני משפחות שכולות, כהגדרתם בחוק (אלמן/ה, יתום/ה והורים שכולים), שקרובם נפטר כתוצאה מפעולת איבה, זכאים לשיקום מקצועי.

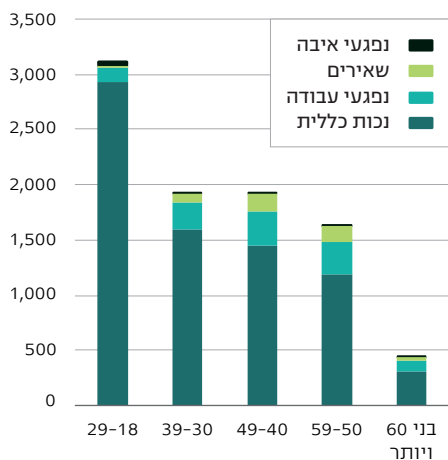
3. פונים חדשים לשיקום

בשנת 2015 פנו לביטוח הלאומי 9,050 אנשים כדי לעבור שיקום מקצועי - 7% פחות ממספר הפונים ב-2014. עיקר הירידה נובעת מירידה יחסית במספר הפונים בני 18-29 מענף נכות כללית. ככלל שנה, גם השנה רוב הפונים שייכים לענף נכות כללית (כ-82%) וכ-64% מקבלים קצבה חודשית מענפי הגמלאות השונים.

לצעירים בשנות העשרים הפוטנציאל הגבוה ביותר להצליח בשיקום, משום שהכשרה או השכלה גבוהה יקדמו באופן ניכר את סיכוייהם להשתלב בעבודה, ולכן לא מפתיע ש-35% מהפונים

2 פגיעה בעבודה: תאונה המתרחשת בזמן ועקב עבודה, לרבות תאונה המתרחשת בדרך לעבודה וממנה, או מחלת מקצוע על-פי רשימת מחלות המוגדרות בתקנות נפגעי עבודה.
3 פעולה של כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או כוחות בלתי סדירים של מדינה או ארגון העוינים לישראל, או פעולה שבוצעה תוך סיוע לאחד מאלה, בשליחותם או מטעמם, ואשר כוונתו נגד ישראל.
4 מי שנפגע לפני 1996 זכאי לשיקום מקצועי אם נקבעו לו 10% נכות רפואית ויותר.

תרשים 1
הפונים לשיקום מקצועי לפי גיל וענף, 2015

לשיקום הם בגילים אלה (תרשים 1). כמו כן, ככל שהגיל צעיר יותר שיעור המשתקמים מענף נכות כללית גדל, משום שבקבוצה זו אנשים עם מוגבלות מלידה הפונים לשיקום כדי לממש את זכויותיהם עם הגיעם לבגרות. בגילים המבוגרים יותר גדל חלקם של נפגעי העבודה והאלמנים/ות.

אחד הגורמים המשפיעים ביותר על הצלחת השיקום הוא המוטיבציה של המשתקם; סביר שמי שפונה ביוזמתו תהיה לו מוטיבציה גבוהה להצליח בתהליך לעומת מי שפונה ביוזמת המוסד. במרבית המקרים הפנייה היא ביוזמת המשתקם: ל-72% מהפונים לשיקום ב-2015 זו היתה הפנייה הראשונה, 83% בהם פנו ביוזמתם. רק ב-11% מהמקרים פקידי השיקום יזמו את הפנייה למבוטחים - רובם אנשים מענפי שאירים או נפגעי איבה (לוח 1).

לוח 1
הפונים לשיקום מקצועי לפי ענף, מספר הפנייה ויוזם הפנייה (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015

מספר הפנייה	יוזם הפנייה	סך הכל		נכות כללית	נפגעי עבודה	שאירים	נפגעי איבה
		מספרים מוחלטים	אחוזים				
סך הכל	מספרים	9,050		7,468	1,088	407	87
	אחוזים		100%	100%	100%	100%	100%
פנייה ראשונה	סך הכל	6,472	72%	70%	79%	79%	74%
	הפונה	5,443	60%	58%	74%	56%	59%
	פקידי ביטוח לאומי	844	9%	9%	4%	23%	15%
	גורם בקהילה	185	2%	2%	1%	0%	.
פנייה חוזרת	סך הכל	2,578	28%	30%	21%	21%	26%
	הפונה	2,288	25%	26%	21%	15%	24%
	פקידי ביטוח לאומי	166	2%	2%	1%	5%	2%
	גורם בקהילה	124	1%	2%	.	0%	.

4. תהליך השיקום

לב הפעילות של אגף השיקום הוא סיוע בהשתלבות בשוק העבודה. בתהליך השיקום נבחנת ההתאמה של הפונה לשיקום ומותאמת לו התוכנית הטובה ביותר לצרכיו, לרצונותיו וליכולותיו על-פי חוות הדעת של עובדי השיקום. להלן השלבים הבולטים בתהליך:

- **אבחון** - בדיקה של כישורי התעסוקה של הפונה, כולל ייעוץ והכוונה מקצועית בידי פקידי השיקום, מכוני אבחון או מרכזי שיקום. האבחון נעשה בהתאם ליכולותיו של המבוטח ובהתאם לחוות הדעת של פקיד השיקום.
- **טרום הכשרה** - הקניית הרגלי עבודה במרכזי שיקום, קורסי העצמה, השלמת השכלה (בגרות, פסיכומטרי, מכינה וכו'), בהתאם לממצאי אבחון התעסוקה וכהכנה להשתלבות בהכשרה מקצועית או בעבודה.
- **הכשרה מקצועית** - הכשרה לבעלי כישורי תעסוקה המתאימים ללימודים, שבאמצעותה הם רוכשים מקצוע שיסייע להם להשתלב בעבודה: לימודים במוסדות להשכלה גבוהה (אוניברסיטאות ומכללות) או בבתי ספר להנדסאים או בקורסים מקצועיים (כגון טכנאי, מזכירות, הנהלת חשבונות ובישול).
- **השמה בעבודה** - סיוע לבעלי מקצוע או מי שסיימו הכשרה מקצועית לחפש עבודה המתאימה ליכולותיהם ולמקצוע שרכשו, תוך ליווי ומעקב אחר השתלבותם במקום העבודה.

המשתתפים והתוכניות

בתהליך השיקום משתתפים מי שהתחילו תוכנית שיקום השנה ומי שהתחילו שיקום בעבר ועדיין לא סיימו. בשנת 2015 השתתפו כ-23.7 אלף מבוטחים בכ-58.5 אלף תוכניות שונות (לוח 2). בממוצע, לכל משתתף נפתחו 2.5 תוכניות, שאחת מהן הייתה אבחון לתוכנית.

מדינת ישראל היא מהמדינות המובילות בעולם המערבי בשיעור האקדמאים שבה, ועל כן שיעורם גבוה גם בתוכניות השיקום. בעשור האחרון גדל מספר המשתתפים בתוכניות ההכשרה המקצועית ב-16% (מ-6,476 ל-7,536) בעוד שיעור התוכניות להשכלה גבוהה מתוכן גדל ב-78% (תרשים 2). עלייה זו מלמדת גם על ירידה במספר התוכניות להכשרה לא אקדמית.

בלוח 3 מובאת התפלגות המשתתפים בתוכניות שיקום בהתאם לליקוי העיקרי⁵ ושיעורי הנכות הרפואית שלהם. סביר להניח שבעלי אחוזי הנכות הרפואית הנמוכים עצמאים יותר ויכולים להשתלב בעבודה בכוחות עצמם, וככל ששיעורי הנכות גבוהים יותר, קטנה ההסתברות למצוא עבודה בשוק

5 ליקוי ששיעור הנכות הרפואית בו הוא הגבוה ביותר מבין הליקויים של האדם.

לוח 2

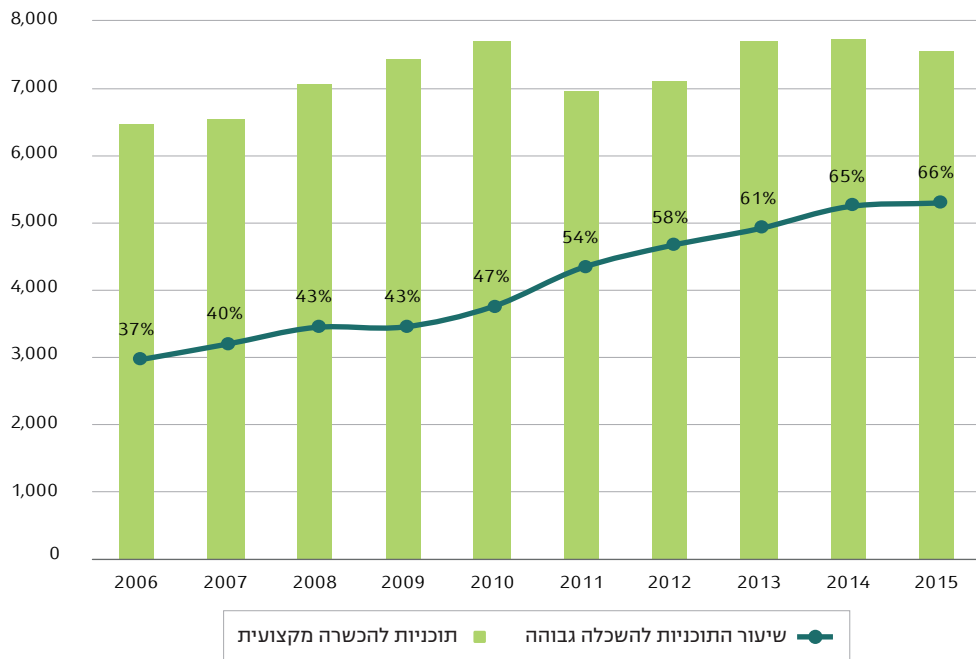
תוכניות לשיקום מקצועי ומשתתפים, לפי הענף שהם שייכים אליו וסוג התוכנית (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015

סוג התוכנית	סך הכל		ענף		
	מספרים מוחלטים	אחוזים	נפגעי עבודה שאירים	נפגעי עבודה כללית	נפגעי איבה
סך הכל תוכניות	58,592	100%	7,075	48,118	1,226
			12%	82%	2%
סך הכל אחוזים					
אבחון	22,742	100%	14%	81%	2%
אבחון פנימי לזכאות	10,988	100%	3%	83%	1%
אבחון פנימי לתוכניות	7,375	100%	4%	82%	1%
אבחון חיצוני	4,379	100%	3%	76%	4%
טרום הכשרה	3,707	100%	13%	78%	3%
השלמת השכלה	2,619	100%	6%	79%	2%
הקניית הרגלי עבודה	1,088	100%	4%	77%	6%
סך הכל	10,739	100%	9%	85%	3%
הכשרה מקצועית	2,571	100%	14%	74%	1%
קורס מקצועי	2,571	100%	11%	74%	1%
לימודים אקדמיים	4,965	100%	2%	88%	4%
תשלומים נוספים ללימודים אקדמיים	1,730	100%	1%	88%	5%
יצירת תנאים לימודיים	1,473	100%	2%	90%	0%
סך הכל	7,584	100%	15%	81%	1%
השמה בעבודה	4,570	100%	16%	79%	1%
הכנה להשמה	4,570	100%	4%	79%	1%
סיוע בהשמה	1,990	100%	3%	83%	1%
ליווי לאחר השמה	1,024	100%	3%	82%	1%
סך הכל	577	100%	4%	95%	0%
הפניה לגורם אחר	395	100%	6%	94%	0%
עבודה ב"המשקם"	395	100%	.	94%	0%
גורם בקהילה	182	100%	1%	98%	1%
מעקב ואחזקה	13,243	100%	4%	83%	2%
סך הכל אנשים	23,676	100%	13%	81%	3%
מספרים מוחלטים	675		864	3,063	19,074
אחוזים					

החופשי. אין זה מפתיע אפוא, ש-36% מן המשתתפים בשיקום בשנת 2015 הם בעלי 40-59 אחוזי נכות רפואית. שכן מבחינת שיעורי הנכות זו האוכלוסייה שהשיקום המקצועי יכול לתרום לה את התרומה המרבית. בקרב המשתקמים בעלי שיעורי הנכות הרפואית הנמוכים (10%-19%) בולט חלקם של הסובלים מבעיות לוקומוטוריות, שרובם מענף נפגעי עבודה, ובקרב בעלי שיעורי נכות גבוהים יותר, גדול חלקם של הסובלים מבעיות פנימיות, נוירולוגיות וחושיות, רובם מענף נכות כללית.

תרשים 2

תוכניות להשכלה גבוהה ושיעורן בכלל התוכניות להכשרה מקצועית (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2006-2015

לוח 3

משתתפים בתוכניות שיקום מקצועי לפי אחוזי הנכות הרפואית והליקוי העיקרי (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015

אחוז נכות רפואית						סך הכל		ליקוי עיקרי
100-80	79-60	59-40	39-20	19-10	ללא נכות*	אחוזים	מספרים מוחלטים	
3,059	4,066	8,510	5,412	1,425	1,204		23,676	סך הכל - מספרים אחוזים
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%		
5%	18%	45%	28%	9%	0%	27%	6,365	נפשי או פיגור
25%	24%	22%	20%	10%	0%	20%	4,836	פנימי
6%	4%	2%	2%	1%	0%	3%	672	אורוגניטלי
25%	18%	10%	12%	8%	0%	13%	3,076	נוירולוגי
12%	16%	14%	23%	65%	0%	18%	4,375	לוקומוטורי
20%	4%	2%	2%	2%	0%	5%	1,109	ראייה
4%	13%	2%	3%	2%	0%	4%	1,028	שמיעה
3%	3%	3%	9%	3%	100%	9%	2,215	אחר**

* הזכאות לשיקום בענפי איבה ושאיירים אינה בהכרח תוצאה של מצבו הרפואי של המשתתף.
 ** כולל משתקמים ללא ליקוי.

5. מסיימי תהליך שיקום

הצלחת השיקום המקצועי תלויה בין היתר במוטיבציה של הפונים להשתקם, כך שקליטה בשוק העבודה אינה אפשרית אם המשתקם אינו מעוניין בכך.

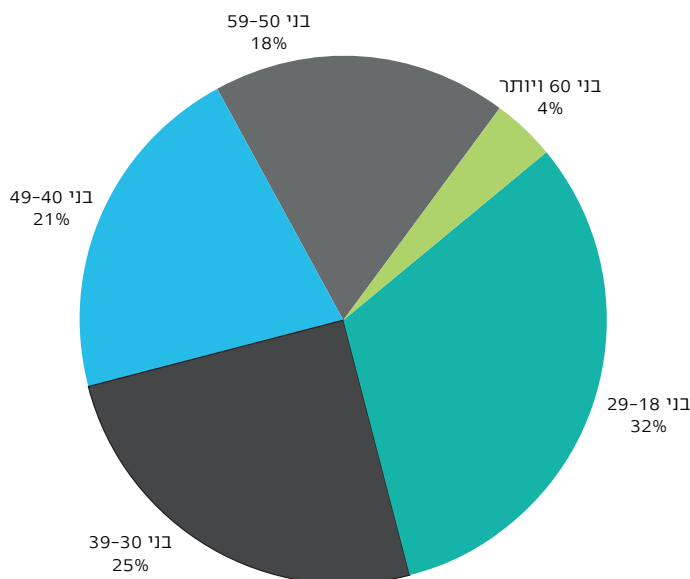
לוח 4

מסיימי טיפול שיקומי לפי הענף שהם שייכים אליו ואופן הסיום (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015

ענף				סך הכל		אופן סיום	סך הכל
נפגעי איבה	שאיירים	נפגעי עבודה	נכות כללית	אחוזים	מספרים מוחלטים		
304	398	1,439	8,153	100%	10,294	מספרים מוחלטים	סך הכל
21%	43%	27%	29%	29%	3,020	אחוזים	נקלט בעבודה
3%	7%	4%	7%	7%	671		סיום טרום הכשרה
2%	12%	5%	6%	6%	636		סיום הכשרה מקצועית
0%	1%	1%	2%	1%	152		סיום סיוע בהשמה
73%	37%	63%	56%	56%	5,815		הפסקת טיפול

תרשים 3

מסיימי טיפול שיקומי שנקלטו בעבודה לפי גיל, 2015

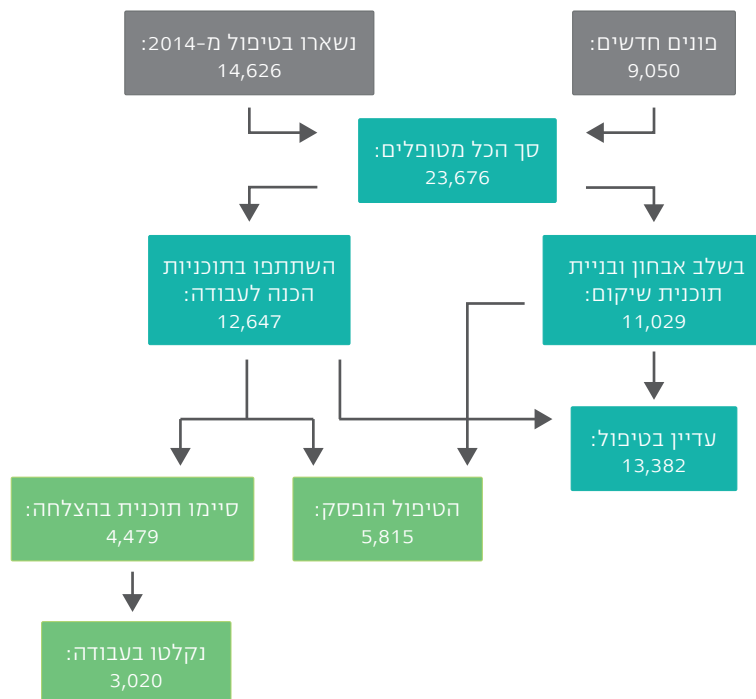
בשנת 2015 הסתיים הטיפול בכ-10 אלף אנשים: 4,479 בהם סיימו תוכנית אחת לפחות של הכנה לעבודה בשוק החופשי, 67% בהם הצליחו להשתלב בעבודה. 46% מהמשתלבים בעבודה היו זכאים במקביל לקצבת נכות חודשית מענפי נכות כללית או נפגעי עבודה. נתון זה מבליט את היותו של אגף השיקום של הביטוח הלאומי גורם מרכזי בשילוב נכים בעבודה. ל-5,815 אנשים תהליך השיקום הופסק, בדרך כלל (63.5%) משום שנמצאו לא מתאימים.

למסיימים בשנת 2015 נדרשו בממוצע שנתיים ושלושה חודשים לתהליך השיקום. עם זאת, משך התהליך אינו קבוע והוא מושפע מגורמים רבים, בהם מספר התוכניות שהמשתתף השתתף בהן, סוג ההכשרה והמצב הרפואי. לדוגמה, מי ששייכים לענף נכות כללית סיימו את התוכנית בממוצע בתוך 3.2 שנים, לעומת משתקמים מנפגעי עבודה שסיימו בתוך 9.1 שנים בממוצע. הפער נובע בין היתר מהרגלי העבודה של האחרונים וממידת העצמאות שלהם. דוגמה אחרת היא שיעור הנכות הרפואית: לבעלי נכות רפואית של יותר מ-65% נדרש בממוצע זמן הארוך בכ-20% יותר מן הנדרש לבעלי נכות רפואית הנמוכה מ-40% - 5.2 שנים לעומת 1.2 שנים.

אין ספק כי להתפלגות הגיל של הפונים לשיקום השפעה מכרעת על התפלגות הגיל של מסיימי התוכניות (תרשים 3). השנה, בשונה מבשנים קודמות, אפשר לראות כי המאמץ לשלב בתעסוקה

תרשים 4

האוכלוסייה בשיקום מקצועי לפי שלבי התהליך, 2015

את המשתקמים נשא פרי: התפלגות הגיל בקרב הנקלטים בעבודה זהה להתפלגות בקרב הפונים החדשים, ככל הנראה בעקבות השינוי שנעשה בתהליך ההשמה בעבודה וגיוס חברות השמה ייעודיות (תרשים 1). מכלל האנשים שנותרו בטיפול מ-2014 או שפנו ב-2015, נותרו בטיפול האגף בסוף 2015 כ-13 אלף אנשים (תרשים 4).

6. פעולות נוספות של אגף השיקום

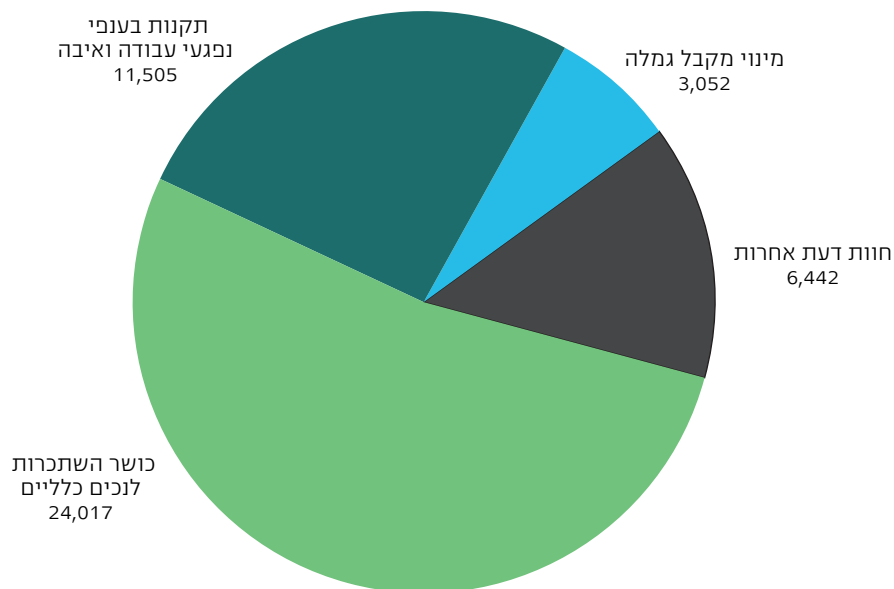
חוות דעת מקצועיות

עובדי אגף השיקום מספקים חוות דעת מקצועיות לאגפי מינהל הגמלאות בנושאים האלה: קביעת דרגת כושר השתכרות לנכים; מינוי מקבל גמלה; קביעת הזכאות של נפגעי עבודה להעלאת דרגת הנכות וקביעת הזכאות להיוונים; זכאות לתגמולים מיוחדים לנפגעי עבודה ולנפגעי פעולות איבה. העובדים מספקים חוות דעת גם שלא במסגרת חוק הביטוח הלאומי.

בשנת 2015 כתבו עובדי השיקום כ-45 אלף חוות דעת שונות, 53% בהן בעניין קביעת דרגת כושר ההשתכרות לנכים כלליים (תרשים 5).

תרשים 5

חוות הדעת שסופקו לפי נושאים, 2015

סיוע במיצוי זכויות כספיות

הסיוע ניתן לנפגעי עבודה ונפגעי איבה הזכאים לזכויות כספיות (כגון קצבה מיוחדת ומענקים מיוחדים). ב-2015 אנשים קיבלו סיוע כזה, ול-1,296 בהם הסתיים הטיפול השנה.

סיוע לאלמנות/ים ולנפגעי פעולות איבה

מכוח היותם עובדים סוציאליים עובדי אגף השיקום מסייעים גם לאלמנות/ים בשעת משבר ובנפגעי פעולות איבה במהלך כל חייהם. ב-2015 טופלו באגף 61 אנשים אלמנות/ים ונפגעי איבה.

7. היקף התשלומים

במסגרת השיקום המקצועי מספק המוסד גם את התשלומים האלה:

- **דמי שיקום:** גמלה חודשית למחיה בגובה קצבת נכות מלאה, המשולמת בתקופת הלימודים למי שאינם זכאים לקצבת נכות כללית או נכות מעבודה, ובתנאי שהם לומדים 20 שעות שבועיות לפחות.
 - **נסיעות:** תשלום לנסיעות בתחבורה ציבורית למקום ההכשרה/האבחון, או השלמה לגמלת ניידות כמשתכר למקבלי גמלת ניידות חלקית. לבעלי שיעור נכות רפואית של 65% או יותר שאין ברשותם רכב או רשיון נהיגה, המוסד מספק שירותי הסעה.
 - **שכר לימוד:** השתתפות בשכר הלימוד האקדמי או בעלות ההכשרה, עד הסכום המרבי שנקבע בהוראות אגף השיקום.
 - **שיעורי עזר ושירותי הנגשה:** סיוע בשיעורי עזר על-פי הצורך ובהתאם להיקף שעות הלימוד, וכן תרגום לשפת הסימנים, תמלול והקראות לזקוקים לכך.
 - **שכר דירה:** השתתפות בשכר דירה או בתשלום למעונות לשוהים בהכשרה מקצועית במרחק הגדול מ-40 ק"מ ממקום מגוריהם הקבוע, בהתאם לתוכנית לימודיהם.
 - **מכשירים:** סיוע ברכישת מכשירים החיוניים והכרחיים לשיקום (מחשב, מקלדת מותאמת לעיוורים, ספרים, ציוד לימודי ועוד).
 - **הוצאות אחרות:** תשלומים במסגרת מיצוי זכויות כספיות, בעיקר בקרב נפגעי איבה ונפגעי עבודה, וכן השתתפות בהוצאת כלכלה (אש"ל) בכפוף לתקנות.
- בשנת 2015 שולמו במסגרת השיקום המקצועי כ-281 מיליון ש"ח ל-13,129 אנשים שונים⁴ (לוח 5) - בממוצע כ-21.5 אלף ש"ח לכל משתקם.
- לוח 5 מלמד כי כ-71% מסך ההוצאה השנתית שולמו ב-2015 למשתקמים מענף נכות כללית (לעומת 69% ב-2014) אף שהם מהווים כ-81% ממספר המשתקמים - בגלל ההטבות שהם זכאים

6 לא כולל תשלומים בעבור קצבאות מיוחדות והיוונים.

לוח 5

ההוצאה לשיקום מקצועי לפי ענף, מחירי 2015 (אלפי ש"ח), 2011-2015

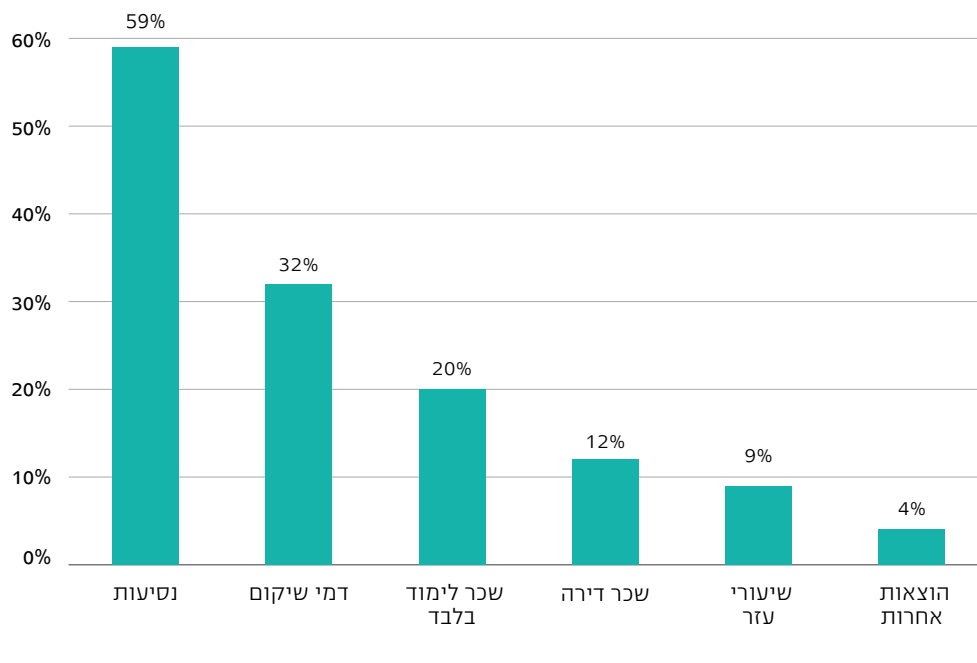
שנה	סך הכל	נכות כללית	נפגעי עבודה	שאירים	נפגעי איבה
2011	203,023	125,096	24,135	12,013	41,779
2012	242,383	162,017	26,483	11,796	42,087
2013	248,498	169,281	26,784	10,168	42,266
2014	267,090	185,168	26,707	10,233	44,982
2015	281,262	199,976	29,513	8,086	43,687

להן בענפים האחרים. כ-44% מן התשלומים יועדו לשכר לימוד (לכ-88% מהמשתתפים), וכשליש לדמי שיקום (לוח 6).

מי שנמצא מתאים להשלמת השכלה או להכשרה מקצועית, זכאי על-פי החוק לתשלומים נלווים רבים יותר (בהם שיעורי עזר, מכשירים, נסיעות ושכר דירה, ולעיתים יותר מתשלום אחד) לעומת מי שאינו לומד, ולעיתים לכמה תשלומים נלווים במקביל. בדומה לשנים הקודמות, כ-32% קיבלו ב-2015 השלמה לקצבת נכות מלאה (דמי שיקום) כחלק מהשתתפותם בתוכניות שיקום (תרשים 6).

תרשים 6

תשלומי שיקום נוספים למקבלי שכר לימוד, 2015

* אדם עשוי להיות זכאי לכמה תשלומים במקביל ולכן סכום העמודות גבוה מ-100%.

ב-59% מהמקרים המוסד השתתף בהוצאות הנסיעה למקום הלימודים. 20% ממקבלי שכר הלימוד אינם מקבלים תשלומים נוספים - אפשר להניח שרובם מקבלים קצבאות מלאות.

לוח 6
 התשלומים הנלווים לשיקום מקצועי לפי ענף ומספר המקבלים
 (אלפי ש"ח ואחוזים), 2015

הוצאות אחרות*	שיעורי עזר	שכר דירה	נסיעות	דמי שיקום	שכר לימוד	סך הכל	
9%	4%	5%	6%	32%	44%	100%	281,262
0%	5%	8%	7%	31%	49%	100%	199,976
0%	1%	1%	6%	56%	36%	100%	29,513
0%	1%	0%	8%	50%	41%	100%	8,086
61%	0%	0%	0%	11%	27%	100%	43,687
1,402	1,077	1,448	8,784	4,802	11,602	100%	13,129

* לא כל הזכאים לתשלום אחר השתתפו בתוכנית שיקום מקצועי.